

Iulia Sîrghi-Covalciuc

Discursul radiofonic

între normă, imaginar și simbol

Presa Universitară Clujeană

Iulia SÎRGHI-COVALCIUC

Discursul radiofonic între normă, imaginar și simbol

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2023

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Evelina-Mezalina GRAUR
Conf. univ. dr. Ioana-Crina PRODAN

Această carte reprezintă o variantă revizuită a tezei de doctorat intitulate *Discursul radiofonic între normă, imaginar și simbol,* teză coordonată de prof. univ.dr. Sanda-Maria Ardeleanu și susținută public în anul 2021 la Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava.

ISBN: 978-606-37-2037-6

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

I. CUVINTE-CHEIE

Lingvistică, limbă/limbaj, discurs, Imaginar lingvistic, normă/norme, creativitate, enunțare, analiză discursivă, textualitate, mentalități, simbol, informație, comunicare mediatică, discurs radiofonic, presa radiofonică, discurs specializat.

II. Ipotezele generale ale studiului

Transmiterea informațiilor de la distanță a reprezentat, din cele mai vechi timpuri, o provocare pentru omenire. Evoluția este fascinantă prin paşii mici, dar siguri, făcuți în domeniu. Apariţia şi evoluția radioului ca mijloc de comunicare în masă s-au datorat preocupărilor oamenilor de ştiinţă, care au încercat, la început, prin studii teoretice, apoi prin confecţionarea diverselor aparate, să transmită la distanţă, prin intermediul undelor electromagnetice, semnale şi mesaje sonore. La descoperiri au contribuit generaţii de oameni cu preocupări ştiinţifice, care au dus la perfecţionarea aparatelor de emisie şi recepţie. Comunicarea prin radio, iniţiată la începutul anilor 1920, marchează începutul erei moderne. După 1990, în România se pun bazele posturilor de radio comerciale locale, regionale şi naționale şi se schimbă modul în care „se face radio" şi se structurează ştirile.

Guglielmo Marconi, considerat „părintele radioului", a reuşit să realizeze primul sistem de comunicații prin transmiterea unui semnal la distanță fără a mai fi nevoie de fir. În România, primul post de radio a fost înființat la 1 noiembrie 1928, când s-a difuzat şi prima emisiune în limba română.

Radioul este mijlocul de informare cel mai intens folosit şi care solicită cea mai puțină implicare din partea utilizatorilor. La nivel mondial există programe care pot fi ascultate de milioane de ascultători, pentru că folosesc o putere de emisie mare. Datorită undelor şi sateliților, aria de acoperire a radioului poate fi enormă. *Radio France Internationale*, *BBC* sau *Deutsche Welle* fac eforturi să ajungă la o cât mai mare parte a populației mondiale.

Ipoteza de lucru de la care a pornit această cercetare, intitulată, *Discursul radiofonic între normă-imaginar-simbol*, constă în analizarea discursului radiofonic din perspectivă transdisciplinară: semiotică, lingvistică, pragmatică, comunicativă, sociolingvistică și antropologică.

Teza noastră de doctorat este structurată pe cinci nivele care se completează reciproc: *Om, simbol, comunicare, evoluție*; *Discurs şi analiză lingvistică în comunicarea radiofonică*; *Normă şi imaginar lingvistic*; *Discursul radiofonic ca produs al interacțiunii sociale*;

Studiu pe corpus. Întrucât dispunem de înregistrări audio, vom prezenta şi analiza lingvistic și discursiv corpusuri orale. În investigația noastră, planurile cercetării se realizează într-o perspectivă lingvistică teoretică şi aplicativă.

Concluziile parțiale de la finele capitolelor reprezintă o consecință a procesului de analiză semio-discursivă. Prin prezentarea acestor seturi de concluzii care reies din analiza respectivă, considerăm că putem oferi o sintetizare a ideilor, precum şi o reflectare punctuală a rezultatelor obținute treptat din analiza discursivă realizată. Concluziile generale prezintă ideile teoretice ale procesului de investigare lingvistică din presa radiofonică românească din perioada 2019- 2021 și într-o formă sintetică, rezultatele concrete obținute.

Punctele de analiză ale demersului nostru analitic au fost constituite, de asemenea, pe baza studiilor lingvistice consacrate elaborate de Émile Benveniste, Ferdinand de Saussure, Eugen Coşeriu, Louis Hjelmslev, André Martinet, precum şi pe baza unor studii de analiza discursului și de Imaginar lingvistic publicate de Patrick Charaudeau şi Dominique Maingueneau, Anne-Marie Houbedine-Gravaud, Sanda-Maria Ardeleanu.

Ca practician al radioului, am simțit nevoia unei cercetări mai aprofundate a discursului radiofonic şi a amplorii fenomenelor lingvistice din cadrul comunicării prin presa radiofonică, investigând diversele mărci discursive şi situaționale prezente pe undele radio. Analizele discursive realizate pot fi incluse în categoria cercetărilor lingvistice de actualitate, deoarece analizează, teoretic şi practic, mărcile lingvistice ale discursul radiofonic, un spațiu de cercetare generos, care sperăm că va cunoaște treptat o mai mare atenție din partea cercetătorilor.

Considerăm că discursul radiofonic este extrem de complex, impunând o analiză strictă pe toate segmentele în care se organizează şi se manifestă. În consecință, investigația noastră se va sprijini pe o bază teoretică şi pe o bază practică, utilizând analize de tip comparativ și calitativ, având ca fundament lingvistica aplicată și analiza discursului. În radiofonia anului 2021, pe lângă mesajul verbal-vocal, funcționează şi o serie de mijloace non-verbale care ar putea ajuta receptorul la înțelegerea mesajului, redactorul de radio realizându-şi emisiunile cu imagine sub formă de podcast pe rețele de socializare. O

redactare, şi mai apoi o verbalizare clară, constituie baza înțelegerii mesajului radiofonic, în timp ce eficiența editării textului jurnalistic (conținut, structurare) impune o eficiență sonoră precisă şi expresivă.

Din activitatea pe care o desfăşurăm la radio, am putut constata că publicul radioului din România pretinde emisiuni, interviuri şi teme destinate propriilor nevoi, nu doar muzică şi informații. Nu este suficient să vorbeşti corect atunci când eşti în direct, drept pentru care am considerat necesară studierea discursului radiofonic din punct de vedere semio-lingvistic: verbal, paraverbal şi simbolic. Timbrul vocii redactorului de radio poate fi dirijat prin exersarea constantă a dicției, vocea fiind cea care individualizează şi portretizează cel mai bine persoana din spatele microfonului.

Tema cercetării permite o abordare multidisciplinară care reuneşte mai multe perspective: lingvistică generală și aplicată, analiza textuală, analiza discursului, sociologie, antropologie, semiolingvistică. În acest cadru, avem o viziune de ansamblu asupra faptelor de limbă şi putem stabili particularitățile lingvistice ale discursului radiofonic.

Prin urmare, ne propunem identificarea şi analizarea particularităților lingvistice ale discursului radiofonic prin care mass-media îşi stabileşte, informează şi educă publicul-țintă. Interesul pentru cercetare are ca obiectiv şi reliefarea imaginarului lingvistic din dorința de a aplica teoria şi de a clarifica legătura dintre imaginar şi lingvistică. Avem în vedere domeniul de cercetare al lingvistei Sanda-Maria Ardeleanu şi teoria asupra Imaginarului lingvistic creată și dezvoltată de Anne-Marie Houbedine-Gravaud.

În acelaşi timp, conştientizând pe deplin rolul imaginarului lingvistic, vom observa fenomene şi experiențe lingvistice care constituie un factor de coeziune. Presa radiofonică din perioada 2019-2021 oferă un cadru mediatic relevant pentru o analiză lingvistică de actualitate.

III. Obiectivele generale al cercetării

Obiectivul principal al investigației noastre constă în identificarea particularităților lingvistice ale discursului radiofonic şi analiza discursivă a comunicării radiofonice din România. În acest scop, ne

propunem să întreprindem o analiză semiolingvistică a unor eşantioane de limbă din presa radiofonică şi să investigăm genurile care apar în fiecare corpus, precum şi locul şi ponderea lor pe frecvențele posturilor de radio luate în discuţie.

Am evidențiat importanța analizei discursive, din punct de vedere al strategiilor discursive folosite, pe un corpus constituit din texte radiofonice. Într-o primă etapă, am demonstrat că teoriile lingvistice studiate pot fi aplicate în analiza discursului radiofonic actual. Astfel, putem valida teoria conform căreia discursul radiofonic este mereu supus unei realități lingvistice interconectate formate din *simbol-normă-imaginar.*

De asemenea, ne propunem ca investigația noastră discursivă să evidențieze, inovativ, o serie de elemente punctuale:

- identificarea teoriilor comunicării relevante pentru investigație;
- construirea unui cadru teoretic extins pentru abordarea discursului radiofonic;
- clasificarea posturilor şi a emisiunilor radiofonice în funcție de tipologie;
- realizarea unui cod discursiv pentru moderatorii de emisiuni de divertisment din presa radiofonică din România;
- studierea unui număr de discursuri radiofonice reprezentative;
- analizarea particularităților lingvistice în presa radiofonică românească.

*

Pentru a investiga corpusul, am valorificat surse bibliografice din domeniile lingvistică generală, analiza discursului, ştiințele comunicării, semiotică, antropologie şi am consultat teze de doctorat şi dicționare de specialitate. Demersul nostru de cercetare este original, prin prisma abordării temei și analizării discursive a corpusului de studiu constituit, astfel încât putem oferi elemente utile studiilor de lingvistică, iar specialiştilor din radio o serie de instrumente teoretice şi metodologice utile în planificarea actului radiofonic.

Dacă ne raportăm la discursul radiofonic, vom observa că acesta se materializează în strategii discursive care se referă la creativitate, coeziune și coerență, argumentare și persuasiune.

Conştientizând faptul că discursul radiofonic reprezintă un factor

important în organizarea socialului, afirmăm că acesta poate fi o armă de mobilizare sau de imobilizare socială. Obiectivul prioritar al cercetării noastre este identificarea şi analizarea trăsăturilor discursive radiofonice în situația de comunicare autentică a diferitelor rubrici radiofonice specializate. Prin urmare, cercetarea se va constitui, în primul rând, într-o analiză din perspectivă lingvistică a comunicării mass-media în audio.

IV. Metodologia de cercetare. Constituirea și funcționarea Corpusului de studiu

Considerăm importantă precizarea unor aspecte care se referă la etapele şi la criteriile de constituire şi de funcționare a corpusului de studiu. Un moment important în cercetarea noastră l-a constituit audiția radiofonică şi selectarea rubricilor. Discursul radiofonic este un tip de discurs diferit de cel scris şi de cel audiovizual, performanța lui depinzând şi de calitatea enunțării. Avem în vedere principalul scop al discursului radiofonic, și anume: captarea atenției ascultătorului şi informarea lui corectă și eventual modificarea unui anumit punct de vedere.

Studiul nostru despre viața limbii în media-radio depinde de o serie întreagă de schimbări, pe care locutorii le fac asupra tuturor segmentelor care intră în alcătuirea limbii, adaptând-o necontenit la nevoile de comunicare. Ne-am oprit asupra perspectivei lingvistului Ferdinand de Saussure, care vede în limbaj un fenomen cu două fațete: una *individuală* şi una *socială*. Din această perspectivă, vorbirea este domeniul absolut al individului, în timp ce limba aparține societății. Astfel, între cele două planuri fundamentale, ar exista un raport de interdependență, potrivit căruia vorbirea îşi obține materialul direct din limbă, iar anumite elemente ale vorbirii sunt parte integrantă a acesteia (cf. F. de Saussure: „nimic nu există în limbă care să nu fi existat înainte în vorbire”).

Regulile sau normele limbajului, fixate academic şi de specialişti, în manuale, nu exclud un anumit proces normativ, de origine socială, prin care grupurile contribuie activ la forma limbii pe care o împărtăşesc şi care devine şablon: limbajul şi normele sale nu sunt

întotdeauna active în vorbire sau corect aplicate în comunicare. Se subînțelege, aşadar, existența unei realități prgamatice a limbajului, construită pe însăşi diferența dintre convenția utilizării limbii şi modul în care limbajul este supus normelor. Un alt punct de interes în cadrul cercetării noastre îl reprezintă conceptul de *normă*, mai exact evoluția acesteia către o multitudine de *norme*, în strânsă legătură cu realizarea efectivă a limbii. Anne-Marie Houbedine-Gravaud propune conceptul de „imaginar lingvistic" şi tabelul normativ care transformă *Norma*, la singular şi cu majusculă, în *norme*, la plural şi cu minusculă. În general, *norma* este definită în raport cu două accepțiuni: prima, de natură istorică, corespunde unui set de reguli şi admite o judecată de valoare; cea de-a doua, introdusă în dicționarele lingvistice începând cu secolul al XX-lea, se referă la sensul de „obişnuit". Prin modificarea paradigmei ştiințifice în cercetarea domeniului limbii, *norma* înregistrează o transformare în sensul diminuării rolului regulator şi a repoziționării în raport cu masa vorbitorilor.

În cadrul discursului presei radiofonice, comunicarea îmbracă forme diferite în funcție de situația abordată, de subiectele urmărite de jurnaliştii din radio, limbajul fiind o manieră de a acționa asupra conturării cadrului lingvistic al interlocutorului. Se produce astfel o relație de interdependență între *cuvânt* şi *acțiune*, limbajul folosit de presa radiofonică putând fi considerat o modalitate de a controla realitatea din momentul dat.

În cercetarea noastră asupra discursului radiofonic, punctul principal de reper al analizei corpusului îl reprezintă limbajul folosit în rubricile radiofonice. Acestea fac parte din discursul radiofonic şi au un mod specific de structurare lingvistică a conținutului informațional. Finalitatea analizei noastre este importantă, întrucât ea poate fi folosită de jurnaliştii din radio şi de cei care doresc să comunice eficient în situații speciale (interviuri, talk-show-uri, diverse alte emisiuni).

Caracterul aplicativ, de actualitate al cercetării noastre, este susținut de audiența de care se bucură radioul în România, dar şi de faptul că din ce în ce mai mulți tineri sunt interesați să profeseze în domeniul comunicării mediatice. Ne propunem, tocmai de aceea, să realizăm, printre altele, o descriere generală (scurt istoric, teme abordate, rubrici, specific) a posturilor de radio care constituie corpusul nostru de analiză discursivă.

După audierea unui număr de douăzeci de posturi de radio a urmat etapa selectării rubricilor reprezentative pentru cercetare. Dat fiind faptul că o parte a textelor scrise pentru rubrici nu au putut fi preluate de pe site-uri, am procedat la audierea şi transcrierea acestora.

În literatura de specialitate[1] întâlnim, atunci când încercăm să realizăm o clasificare a posturilor de radio, mai multe repere pe care le putem lua în calcul. O primă clasificare se referă la *aria de acoperire*:

- radio online;
- radio local;
- radio regional;
- radio național;
- radio internațional.

O altă clasificare se referă la *conținutul editorial* transmis publicului ascultător.

- formatul generalist, în cazul radioului public şi al posturilor private naționale şi
- formatul specializat, de nişă.

Un alt tip de clasificare reflectă *regimul de finanțare*:

- serviciul public de radio se deosebeşte de
- posturile private, comerciale.

În perioada 1.03.2019 – 20.05.2021 am monitorizat şapte posturi de radio. Alegerea acestora s-a făcut în funcție de audiență, acoperire, ponderea emisiunilor informative, asumarea unui rol educativ. Am efectuat peste 150 de ore de monitorizare şi am avut în vedere, sub aspect lingvistic, intervențiile verbale ale jurnaliştilor şi ale colaboratorilor posturilor respective. Corpusul care stă la baza investigației este alcătuit din texte selecționate, unele publicate pe site-urile respectivelor posturi, altele fiind transcrise de noi. În funcție de segmentul în care poate fi încadrat fiecare post regăsim:

- radio internațional – *RFI România*;
- radio național de stat – *Radio România Actualități*;
- radio național privat – *Rock FM*;
- radio regional privat – *Radio Viva FM*;

[1] Vasile Traciuc, 2003, *Jurnalism radio*, Editura Tritonic, Bucureşti, p. 155

- radio local privat – *Radio TOP*;
- radio online – *Radio USV*.

Exemplele care fac obiectul analizei noastre lingvistice au fost extrase din edițiile online ale rubricilor descărcate de pe site-uri. Avem în vedere o analiză semio-discursivă: abateri de la corectitudinea limbii, erori, repetiții, clişee, stridențe la nivel stilistic, discursul jurnalistului, elemente paraverbale etc.

Site-urile posturilor de radio prezintă un conținut dinamic şi informativ, cu noutăți şi rubrici, jurnaliştii actualizând zilnic şi în zona online aproape tot ce se aude pe radio. Conținutul de pe site-uri este completat de interviuri audio-video, ştiri, comunicate de presă, pe prima pagină a site-urilor fiind postate cele mai importante ştiri ale ale zilei. Interviul specializat pe unde intergalactice a fost transcris în totalitate prin audiție şi se găseşte în Anexa lucrării.

În ceea ce priveşte criteriile de organizare a corpusului, menţionăm:

- posibilitatea textelor de a răspunde obiectivului investigației, de a analiza discursuri radiofonice;
- criteriul structural: selectarea de atât texte care implică interactivitate (interviuri), cât şi rubrici realizate exclusiv de instanța mediatică (monologuri).
- criteriul tematic: selectarea de texte care aparțin rubricilor specializate;

V. Modele teoretice

Având în vedere interesul acordat *limbii* de-a lungul vremii, observăm încă din Antichitate, o dorință pentru descifrarea acestui mecanism. *Retorica* vine cu dorința de a nuanța tot ce ține de strategiile persuasiunii și merge cu investigația spre *frază* și *limbaj*. În 1916, cercetătorul Ferdinand de Saussure pune bazele *lingvisticii* ca știință prin lucrarea *Cours de linguistique générale,* care aduce în atenția publicului o serie de dihotomii cunoscute (limbă/vorbire) și se focusează asupra *limbii* și asupra *codului* ca fenomen social, obiectul științei lui Saussure realizându-se după principii sistematice. Este de interes inițiativa Școlii de la Geneva,

cu reprezentatul de seamă Ch. Bally, autorul lucrării *Le Langue et la vie,* care pune accentul pe fenomenele subiective, emoționale, individuale și se concentrează pe funcția expresivă a limbajului, pe lângă partea de comunicare a informațiilor cu care se ocupă lingvistica *limbii*.

În anii ’60, discipline precum lingvistica, antropologia, sociologia ajung să resimtă nevoia de cercetarea a limbajului natural, iar unele vin cu ideea de a iniția cercetări care să evidențieze noutăți despre întrebuințarea limbii, ajutând în acest fel să se pună bazele analizei discursului ca disciplină și ca procedură de cercetare.

O preocupare deosebită pentru *limbajul natural* are loc la mijlocul anilor ’60 în știința antropologie, care se dezvoltă și se transformă ulterior în *etnografia vorbirii,* devenind ulterior *sociolingvistică*. Indiferent de viziune, dincolo de unele principii care susțin și confirmă, prin coerență și pragmatism, studiul fenomenelor limbii, acceptarea principiului echivalenței *limbă-instrument* ține cont de faptul că, în viața cotidiană, folosirea limbii sugerează un fel de troc, „un lucru pe care îl schimbăm” (É. Benveniste, 2000: 246) și căruia îi oferim o funcție vehiculară.

Limba este o entitate care își propune să stabilească o ordine ierarhică între elementele ce o compun. Saussure se raportează la individ ca *entitate socializată*. *Limba* este

„o comoară depusă de practica vorbirii în subiecții ce aparțin uneia și aceleiași comunități, un sistem gramatical ce există virual în creier, sau mai bine zis în creierele unui ansamblu de indivizi; căci limba nu este completă la niciunul, ea nu există în chip perfect decât vorbită în masă” (Saussure, 1998: 39). *Limba*, *norma* și *uzul* sunt concepte importante în cercetarea noastră; prin juxtapunere acestea permit oglindirea fenomenelor lingvistice simultane sau succesive unei perioade date. Așa cum remarcă A. Rey, „aucune langue n'échappe à ceux qui l'utilisent” (A. Rey, 1972: 4), studiul limbii presupune, o convenție, dar și o constrângere. Limba nu este altceva decât o rețea de cuvinte folosită în funcție de nevoia de *comunicare*.

Dihotomia *social/individual* se întrepătrunde și reflectă mereu limba în continuă evoluție, găsind modalități potrivite pentru a reconstrui. Fiecărui act lingvistic îi este atribuită o reacție a sistemului, care se află sub acțiunea vorbitorului, într-o continuă recalibrare. În comunicarea umană, acțiunea comună a unor elemente, precum emițător, destinatar, cadrul temporal, context, spațiu, conținutul mesajului fac posibilă analiza interacțiunilor sociale și a *discursului*. *Discursul* este o noțiune importantă a lingvisticii textuale și discursive, fiind o viziune a faptelor de limbă, psihologie, sociologie, logică.

Școala franceză de Analiză a Discursului manifestă un interes deosebit pentru analizarea *discursurilor* caracterizate de constrângeri impuse de normele sociale, reprezentantul Școlii franceze este considerat Michel Pêcheux care, în volumul *Analyse automatique du discours*, tratează *Analiza discursului*. Z. Harris, considerat inițiatorul acestei discipline de Analiză a discursului, în anul 1951, afirma că *discursul* este nivelul structural superior în ierarhia de morfeme, propoziții și fraze, iar principala caracteristică este că se deosebește de o secvență de propoziții aleatorii pentru că are o structură, un model după care toate segmentele discursului apar în legătură unele cu altele. Termenul de *analiza discursului* este folosit pentru prima dată într-un articol al lui Harris în anul 1952, ca sinonim pentru *lingvistica textuală*.

Investigația lui Norman Fairclough[2] construiește o teorie a discursului și a schimbării sociale, alăturând lingvistica funcțională cu teoriile sociale și culturale. El folosește eticheta ACD, care face apel la lingvistica funcțională a lui Halliday care spune că limbajul este modelat de funcții sociale și îl are în atenție pe M. Pêcheux. El percepe ACD ca pe o analiză între semioză și alte elemente ale practicii sociale. Aspectele semiotice ale practicii sociale favorizează construirea discursurilor. Acest aspect semiotic al ordinii sociale este denumit *ordine a discursului*: „o ordine de

---

[2] Terry Treadgold, *Cultural Studies, Cristical Theory and Cristical Discourse Analysis: Histories, Remembering and Future*, disponibil la http://www.linguistik-online.com/14_03/threadgold.html, consultat la 6.01.2021.

discurs este o structurare socială a diferențelor semiotice. Un aspect al acestei ordini este dominația: unele maniere de a produce înțeles sunt dominante, principale ori consacrate într-o ordine particulară a discursului, altele sunt marginale, opuse sau alternative”.[3]

P. Charaudeau și D. Maingueneau demonstrează că discursul cunoaște mai multe accepții, cum ar fi fraza (discursul are loc prin adiția frazelor), enunțul, limba ca sistem (discursul se suprapune parțial conceptului de „vorbire” ca act individual). Tot cercetătorii P. Charaudeau și D. Maingueneau identifică mai multe trăsături ale discursului.

Imaginarul lingvistic s-a dezvoltat într-o perioadă în care lingvistica nu avea nevoie de intervenții subiective. Imaginarul lingvistic reprezintă, în zilele noastre, un punct de plecare pentru analiza lingvistică, sociologică, psihologică, jurnalistică etc. Imaginarul lingvistic al mass-mediei ne-a permis exploatarea unui corpus autentic, iar concluziile pot folosi lingvisticii şi actorilor comunicării. Scopul cel mai important al imaginarului lingvistic este de a dovedi că asocierile din limbă nu sunt niciodată, la nivelul unui individ, identice cu cele ale altui individ. Prin urmare, modelul adus în atenție de Anne-Marie Houdebine-Gravaud cercetează modul în care limba se impune în realitate, investighează idealizarea limbii şi creează o grilă de analiză în care interacțiunea dintre norme devine cadru de referință. Anne-Marie Houdebine-Gravaud preia şi îmbunătățeşte tipologia normelor propusă de Alain Rey în anul 1972.

Discursul radiofonic, mai mult decât oricare alt tip de discurs, are o pronunțată *dimensiune socială.* Desfășurat în cadrul unei audiențe, discursul este locul de manifestare a identității participanților la comunicare. În desfășurarea discursului radio, partenerii la comunicare aduc cu ei din bagajul psihologic-social-cultural, iar de asta depinde reușita discursului.

VI. Structurarea conținutului cercetării

Prin prezenta investigație lingvistică ne-am propus să analizăm

---

[3] Norman Fairclough, „*Critical discourse analysis as a method in social scientific research*”, în Ruth Wodak și Michael Mayer, p.123.

triada normă-imaginar- simbol, cu aplicare pe discursul radiofonic, având în vedere atât concepte din domeniul ştiinţelor umaniste (productivitate, persuasiune, argumentare, dialogism) şi textul ca fenomen cultural, cât şi concepte noi, cum ar fi globalizarea şi interactivitatea.

Dacă în capitolul introductiv al cercetării noastre prezentăm motivaţia, cadrul temporal de referinţă, ipotezele şi obiectivele generale şi insistăm asupra planului general al cercetării, principalele idei legate de constituirea corpusului de studiu şi structurarea segmentului bibliografic, **în cel de-al doilea capitol**, intitulat **Om, simbol, comunicare, evoluţie**, ne-am concentrat asupra definirii conceptelor de simbol, discurs mediatic şi comunicare mediatică, prezentând o scurtă istorie a evoluţiei limbajului, iar apoi urmărind evoluţia radioului în România şi în lume. Am considerat că este important să abordăm segmentul presei radiofonice ca pe un sistem de semne care reflectă fidel realitatea cotidiană prin utilizarea limbii.

Deoarece limba comunicată pe frecvenţele radioului constituie, în contextul studiului nostru, o bază de analiză discursivă, ne-am focalizat atenţia asupra manierei specifice în care aceasta este definită. Am urmărit modul în care se construiesc reprezentările normelor limbii în discursul radiofonic. De asemenea, am considerat necesară realizarea unui fond teoretic de bază, care a condus la o aplicare ulterioară şi a verificat, în planul limbii, încercarea de sinteză a teoriilor prezentate. Mai mult, în cadrul aceluiaşi capitol, descriem modelele şi dinamica de comunicare, permanent modificate atât de fenomene subiective, cât şi de legile generale ale societăţii. Viaţa limbii este influenţată de schimbările pe care locutorii le fac la toate segmentele care intră în alcătuirea ei, adaptând-o tot timpul la nevoile de comunicare interumană din cadrul comunităţii lingvistice. Discursul radiofonic are o importantă dimensiune socială, acesta fiind locul ideal de manifestare a participanţilor la procesul comunicării.

În cel de-al treilea capitol, intitulat **Discurs şi analiză lingvistică în comunicarea radiofonică**, ne-am propus să ilustrăm o serie de perspective teoretice legate de discursul ca suport creativ al limbii şi să exemplificăm accepţiunile diferite ale discursului din punctul de vedere al diverşilor cercetători. Am acordat o atenţie deosebită actului de comunicare şi caracterului social şi individual al limbii, apoi am

urmărit metodele şi teoriile utilizate în analiza discursului. De asemenea, am punctat cele mai importante segmente de analiză în cercetarea istorică: cuvintele, textualitatea, sintaxa, enunțarea şi semiotica – fiecare având câmpuri variate de cercetare.

În cel de-al patrulea capitol, intitulat **Normă şi imaginar lingvistic**, am urmărit chestiunile teoretice ale imaginarului lingvistic, pentru ca mai apoi să le aplicăm în cadrul analizei podcast-ului. Limba şi norma sunt concepte diferite, iar cunoaşterea funcțiilor lor este utilă pentru a observa fenomenele lingvistice caracteristice unei perioade date. Am considerat necesar să reliefăm faptul că fenomenul creativității este important în evoluția limbii, orice act lingvistic fiind marcat permanent de „creație ca liberă alegere”, pentru că în limbă se produc, neîncetat, schimbări greu de cuantificat. De altfel, am abordat normele radiofonice, care stau mărturie asupra stadiului în care se află limba pe scena mediatică. Un segment aparte al cercetării noastre este cel în care explicăm locul pe care îl ocupă radioul pe scena de informare din România, presa radiofonică constituind un reper important în viața societății.

Am considerat că este important să arătăm că Imaginarul Lingvistic (IL) reprezintă o teorie de referință pentru cercetarea normelor pe care locutorii le mobilizează în discurs. Lingvista franceză Anne-Marie Houbedine-Gravaud consideră că, prin analizare Imaginarului lingvistic al locutorilor se poate realiza o evaluare a limbii pe două planuri: planul intern și planul extern al limbii. Fiecare plan este construit pe baza normelor specifice, reperabile la nivel discursiv în funcție de grila de analiză specifică. În acest capitol, un segment aparte al investigației se îndreaptă către mentalități, care oglindesc cel mai bine modificările din cadrul societății, atunci când apar modificări cu caracter inovator, deseori ca răspuns la dorința individului de a schimba regulile. Ne-am propus o analiză a comunicării mediatice de tip podcast, urmărind evoluția limbii şi actul jurnalistic, observând procesul de modernizare şi normele discursive.

În cel de-al cincilea capitol al cercetării noastre, intitulat **Discursul radiofonic ca produs al interacțiunii sociale**, ne-am îndreptat atenția asupra prezentării discursului mediatic şi presei radiofonice, stabilind rolul acestora în societate şi în sfera sociolingvistică. Am ilustrat anumite caracteristici care țin de

eficiența discursului mediatic, pornind de la premisa că ascultătorii sunt dispuşi să petreacă din ce în ce mai puțin timp în fața unei oferte mediatice care nu prezintă eficiență discursive și un mesaj persuasive corect construit. Radioul, ca orice alt canal media, a evoluat mult în timp, şi-a schimbat forma şi conținutul. El oferă ascultătorilor posibilitatea de a afla în timp util noutăţile zilei, formatele radiofonice dezvoltându-se şi adaptându-se specificului societății şi pieței. **În subcapitolul intitulat Codul discursiv al prezentatorului de radio,** ne-am focalizat atenția pe câteva sfaturi practice acordate, în urma analizei audio realizate, moderatorilor de programe radiofonice informative şi de divertisment. Studiul nostru și-a propus definirea conceptului de „mesaj mediatic" şi stabilirea semnificației mesajului. Am pornit de la premisa că orice se aude pe radio este o formă de discurs, deci o acțiune lingvistică şi socială care presupune un contract, adică un cadru de referință, şi o relație cu publicul şi cu celelalte instituții media. În acest sens, definim dialogul mediatic şi stabilim care este modul specific de organizare macrostructurală (funcție, acte de discurs, strategii) şi textuală (plan de text şi secvențe).

Cum obiectivul nostru este de a observa spațiul discursiv intern şi internațional, am surprins variațiile de ordin stilistic, social şi cultural care apar de la un post de radio la altul. În cadrul capitolului de analiză a corpusului, analiza fiecărui post urmăreşte să investigheze aspecte legate de creativitate, discursivitate, originalitate şi specificul în funcţie de zona în/din sau pentru care emite. Considerăm important să reliefăm aspecte lingvistice privind formatele discursive radiofonice şi tratarea informației şi să observăm cum toate schimbările din limbă constituie trăsături ale procesului de modernizare şi de adaptare a limbii la prezent.

Ultimul capitol al cercetării, intitulat **Studiu pe Corpus**, este dedicat în mod special investigării lingvistice a corpusului de studiu, format din diverse discursuri din presa radiofonică actuală. Corpusul de studiu constituit este împărțit în două segmente, în funcție de specificul de investigare. Astfel, am urmărit practicile discursive specializate şi triada normă- imaginar-simbol în rubricile Radio France International, Radio România Actualități, Rock FM, Radio Viva FM, Radio Top Suceava şi Radio USV. Acoperind o extindere terestră cât mai mare a discursului radiofonic, interesul lucrării noastre fiind dat,

nu în ultimul rând, de încercarea de a analiza interviul specializat pe unde intergalactice şi de a arăta că limba este un organism viu, dinamic, creator, pe care fiecare locutor îl percepe dintr-un alt unghi. Am observat faptele individuale şi funcțiile care țin de limbă şi am aplicat analiza normelor specifice teoriei Imaginarului Lingvistic.

Încercând o analiză a discursului pe unde radio intergalactice, am urmărit alfabetul de pronunție radiofonetică şi limbajul specializat al astronauților, exploratori profesionişti ai spațiului. Capitolul final al tezei este dedicat **Concluziilor generale** desprinse din procesul de investigare teoretică şi aplicativă. Din concluziile generale se desprinde faptul că, radioul a evoluat în timp, şi-a schimbat forma şi conținutul şi continuă să se schimbe în mod constant. Am discutat despre formatele radiofonice şi am subliniat caracteristicile fiecărui format în parte, observând că structura programelor se adaptează constant nevoilor resimțite de ascultători. Relația enunț – enunțare este importantă pentru comunicarea radiofonică, semnificanții se transmit pe calea undelor, iar mesajul ajunge direct la ascultător. Dacă însă ascultătorul nu este satisfăcut de muzică, de abundența de publicitate sau de timbrul vocii venite din eter, atunci mesajul este anulat şi nu mai ajunge la receptor. Structurarea mesajului discursiv (conţinut, fraze, alegerea cuvintelor, semnificanți care să fie înțeleşi de ascultători) este esențială pentru radio.

Am ales realizarea acestei investigații lingvistice cu aplicabilitate asupra discursului radiofonic românesc din perioada actuală întrucât, după parcurgerea studiilor din lingvistica românească, am constatat că Teoria Imaginarului Lingvistic, împreună cu studii despre aplicabilitatea semioticii în domeniul analizei discursului radiofonic, este relativ puțin ilustrată în cercetări lingvistice actuale. Teoria IL se aplică şi funcționează concret în discursul presei radiofonice. Am constatat că dinamica limbii se găsește în relație directă cu dezvoltarea societății, astfel încât merită să acordăm o atenție sporită acestui segment discursiv din sectorul mediatic.

VII. Rezultatele cercetării

Abordarea unei investigații discursive din perspectiva simbol-

normă-imaginar în discursul radiofonic reprezintă o chestiune de actualitate.

Am dedicat un segment aparte analizei presei radiofonice ca parte a comunicării media, ea fiind și centrul investigației noastre lingvistice. Comunicarea media are mize simbolice și economice, iar interpretarea realității creează imagini mentale și reprezentări la nivelul colectivității. Putem spune despre acest tip de comunicare că este un element de transformare a mentalului colectiv și influențează valorile și credințele pe care locutorii le însușesc la momentul dat. Perspectivele și teoriile descrise ne conduc la concluzia că există elemente discursive comune care descriu producțiile radiofonice și subliniem faptul că, din punctul nostru de vedere, tot ce se aude la radio, poate fi considerat o formă de discurs. Oferind informații variate, radioul apropie oameni diferiți într-un fel de comunicare care nu se bazează pe proximitatea națională, religioasă ori culturală, ci pur și simplu pe aceea informațională. Putem vorbi despre dezvoltare comună, dar nu și despre identitate comună, structura societății și cea a limbii având evoluții independente. În definitiv, o mulțime de eșantioane de discurs mediatic vin să arate funcționarea limbii în plină „libertate".

În urma analizei discursive întreprinse pe corpus avem câteva elemente de noutate care atestă originalitatea investigației noastre:

- analiza discursului pe unde radio intergalactice – utilizarea alfabetului internațional fonetic;
- analiza podcastului – metamorfozarea radioului, prin emisiunile de tip *podcast*

(imagine plus sunet în format digital), într-o formă de televiziune;

- analiza rubricilor radio – realizarea unei clasificări discursive;
- analiza clișeelor lingvistice utilizate la radio – jurnaliștii de la radioul regional Viva FM au tendința de a folosi în discursul lor clișee lingvistice;
- propunerea unei analize din punct de vedere semio-lingvistic a particularităților discursive media-radio pe un corpus de texte, prin care avem în vedere analiza modului în care se realizează, la nivel enunțiativ, rolul de formator de opinie al jurnalistului;
- propunerea unui cod discursiv pentru realizatorii de programe

radio din România

- ne dorim ca acesta să devină nucleul unui proiectat *Ghid al locutorului radio;*

- identificarea unor mărci discursive radiofonice – persuasiune, argumentare, creativitate, coeziune și coerență.

Cercetarea *Discursul radiofonic între normă-imaginar-simbol* s-a desfăşurat pe două segmente importante, teoretic şi aplicativ. Ambele segmente ale investigației s-au fundamentat pe abordări conceptuale şi metodologice, precum şi pe analize de natură aplicativă pentru domeniul lingvisticii.

Prin obiectivele adoptate, studiul de față este complex şi marcat de elemente de noutate şi originalitate, având în vedere interpretarea analizei temei de studiu, a *discursului radiofonic*, analiză în care se reflectă elemente de semiotică, de lingvistică generală, de analiza discursului, de studiu al imaginarului şi al mentalităților. Fiind interconectate, toate aceste elemente au condus către conturarea instrumentelor de analiză, care au facilitat, la rândul lor, îndeplinirea obiectivelor propuse pentru investigarea corpusului de studiu, format din discursuri radiofonice specializate din perioada actuală (2019-2021) şi de discursul de tip interviu specializat pe unde intergalactice.

Tema şi titlul înglobează patru elemente de interes: *discursul radiofonic*, *norma*, *imaginarul lingvistic* şi *simbolul*. Observabile în evoluția limbii, normele sunt importante pentru teoria Imaginarului Lingvistic şi pentru lingvistica generală. *Discursul radiofonic* joacă un rol important în perioada actuală, radioul oferind locutorilor posibilitatea de a desfăşura activități distincte, în timp ce implicat în procesul comunicării rămâne doar analizatorul auditiv. Interesul nostru a avut în vedere poziționarea subiectului vorbitor în limbă şi analiza normelor stabilite în spațiul socio-cultural determinat. În acest scop am realizat o sinteză conceptuală, în care am încercat să surprindem elemente din domeniile lingvisticii generale, analizei discursului, comunicării, studiului imaginarului şi al mentalităților, sociolingvisticii. Definirea şi clarificarea acestor concepte au evidențiat aspecte legate de creativitatea presei radiofonice şi au arătat evoluția în timp a specificului acesteia.

Modul în care un discurs capătă coeziune este relevant pentru interpretarea respectivului discurs şi pentru receptarea lui adecvată de către ascultători. În fond, punând accent pe dimensiunea comunicativă a radioului, observăm orientarea întregului discurs radiofonic către ascultători. Discursul radiofonic are în vedere înțelegerea actului de comunicare ca *demers de simbolizare*. Caracterul discursului are, din punctul de vedere al semioticii, două dimensiuni: una simbolică şi una comunicativă. Prima este dată de interpretarea personală a lumii şi de conferirea de semnificații, iar cea de-a doua, dimensiunea comunicativă, se referă la socializare şi la nevoia de comunicare.

În cel de-al doilea capitol al investigației noastre, intitulat *Om, simbol, comunicare, evoluție*, ne-am îndreptat atenția asupra definirii comunicării – devenită, în optica tuturor cercetărilor actuale, esențială. Prin „comunicare” înțelegem tot ce se întâmplă în jurul nostru, comunicarea ajutându-ne totodată să ne îndeplinim obiectivele. Cercetătorii nu se opresc la o definiție anume, iar abordările lor au puncte de pornire diferite, bazate pe câmpuri disciplinare diferite. Am reuşit o trecere în revistă a câtorva puncte de vedere. Am considerat că este important să arătăm modul în care a evoluat presa radiofonică în România şi în lume. În acest sens, am arătat că apariția radioului se datorează cercetătorilor care au început prin descoperiri teoretice, iar apoi prin realizarea unor aparate capabile să transmită mesaje sonore la distanță.

În capitolul al treilea al cercetării noastre, intitulat *Discurs şi analiză lingvistică în comunicarea radiofonică*, am evidențiat câteva perspective teoretice legate de accepțiunile discursului şi am demonstrat că nevoia de a comunica îl ajută pe om să se integreze în societate şi să găsească elemente în comun cu ceilalţi membri ai societății. *Limba*, *norma* şi *uzul* au reprezentat concepte de interes în cercetarea noastră, acestea oferind, prin juxtapunere, oglindirea fenomenelor lingvistice ale unei perioade date. Am apreciat ca fiind important să abordăm modelele şi teoriile din analiza discursului (Z. Harris, D. Maingueneau, É. Benveniste, N. Fairclough, T. A. van Dijk) şi am arătat că segmentul analizei discursului a adus elemente noi şi s-a format ca disciplină de sine stătătoare adoptând modelele analitice ale disciplinelor inițiale. Am investigat diferitele niveluri de analiză din cadrul analizei discursului şi am punctat posibilitățile şi caracteristicile

pe care ni le oferă fiecare nivel: cuvintele, textualitatea, sintaxa, enunțarea şi semiotica. Am abordat discursul radiofonic ca pe un act de limbaj din sfera comunicării mediatice, prin care se urmăreşte informarea, gestionarea şi păstrarea ascultătorilor pe undele radio. Discursul radiofonic constituie un *semn* care se supune unei hipercodificări complexe. Suntem de părere că discursul este un *macrosemn*, a cărui abordare semiotică facilitează înțelegerea exactă a mecanismelor şi a practicilor discursive. Pentru o înțelegere mai exactă a codificărilor am ales definiția şi schema tetradică elaborată de semioticianul belgian Jean-Marie Klinkenberg, o schemă care, în opinia noastră, descrie perfect complexitatea discursul radiofonic.

În cel de-al patrulea capitol, intitulat *Normă şi imaginar lingvistic*, am ilustrat o serie de viziuni teoretice (E. Coşeriu, L. Hjelmslev, Mihaela Roco, G. Ivănescu) asupra evoluției limbii. În această etapă am stabilit un set de concepte necesare realizării analizei propuse. Am analizat studiile focalizate pe *limbă* şi pe *limbaj*, care se modifică odată cu evoluția comunităților, lingvistica reprezentând, în secolul al XXI-lea, un obiect ştiințific complex. Pornind de la specificul normei, am reliefat caracteristica mecanismului normativ care arată dinamica echivalențelor şi a neregulilor din limbă. Apreciem că limba trece printr-o serie de modificări normative care ajută la stabilirea structurilor şi stau mărturie asupra stadiului limbii la un moment dat. Având în vedere faptul că limba evoluează şi se reconstruieşte mereu, sub influența fiecărui locutor, am abordat în mod natural şi necesar şi chestiunea creativității.

Dacă *normele* sunt baza existenței limbii, *creativitatea* este un fenomen important pentru evoluția limbii. Împărtăşim perspectiva lingvistei Ioana-Crina Coroi, din *Normele imaginarului lingvistic în presa literară*, potrivit căreia, „Dacă normele constituie pilonul central al existenței unei limbi, creativitatea reprezintă un motor necesar în procesul de evoluție şi progres social, fiind un element indispensabil pentru dezvoltarea oricărui individ, oricărei comunități sau însăşi societății în ansamblul ei. Stadiul actual în care se găseşte civilizația umană se datorează impactului pe care creativitatea l-a avut, şi continuă să îl aibă, asupra tuturor domeniilor de activitate în care s-a manifestat de-a lungul vremii”. Pentru individul postmodern, creativitatea înseamnă transferul unor elemente lingvistice noi în societate, transfer

care contribuie la evoluția comunității sociolingvistice. Ne raportăm şi la viziunea lui N. Chomsky, care stabileşte rolul creativității ca trăsătură esențială a limbajului şi apreciază că ea constă în capacitatea fiecărui vorbitor nativ de a produce un număr infinit de fraze pe care nu le-a auzit şi nu le-a citit niciodată. Prin raportare la studiile despre normă, am prezentat normele presei radiofonice şi am constatat că, în procesul de dezvoltare a limbii, comunicarea orală ține, alături de comunicarea scrisă, de un sistem normativ bine structurat.

În cadrul acestui capitol am realizat şi o analiză a clişeelor lingvistice din discursul ştirilor de la postul regional de radio *Viva FM* şi am constatat că, în epoca libertăţii de exprimare, în ciuda absenței cenzurii, jurnaliştii au tendința de a folosi în discursul lor clişee lingvistice. Prin aceste clişee ei activează conştiința afectivă a receptorilor. Am subliniat faptul că limba are două aspecte esențiale: limba populară şi limba literară, fiecare cu caracteristici proprii şi cu intervenții diferite asupra normelor. Un segment aparte al investigației l-am alocat cercetării normelor Imaginarului Lingvistic din interiorul *podcast*-ului – un element nou şi integrat al comunicării mediatice din România. Marea majoritate a programelor radiofonice s-au metamorfozat, prin emisiunile de tip *podcast* (imagine plus sunet în format digital), într-o formă de televiziune.

În capitolul intitulat *Discursul radiofonic ca produs al interacțiunii sociale* am luat în discuţie o serie de aspecte legate de rolul mass-mediei în formarea opiniei publice. Mass-media este spaţiul în care se realizează comunicarea publică, iar relațiile sociale se transformă în interacțiuni sociale. Am considerat important să discutăm normele de reglare, formale sau tematice, necesare pentru ca dialogul mediatic să aibă loc, principiile de eficiență ținând cont de strategiile utilizate de participanţii la dialog. Discursul mediatic are în vedere o comunicare organizată, bine structurată, în care comunicatorii îşi organizează şi îşi adaptează discursul în funcție de o structură prestabilită.

Alți termeni legați de discursul vorbit relevanţi pentru cercetarea noastră sunt *monolog* şi *dialog*. Printre cele mai importante caracteristici ale comunicării orale se numără oralitatea – şi nu putem să nu ne amintim aici de maxima latinească *Littera scripta manet, volat*

irrevocabile verbum (Litera scrisă rămâne, cuvântul rostit zboară irevocabil).

Codul discursiv al prezentatorului reprezintă un element cu utilitate practică; ne dorim ca acesta să devină nucleul unui proiectat *Ghid al locutorului radio*. Pe parcursul demersului nostru de audiție şi analiză radiofonică am observat că unii realizatori de programe, în special informative şi de divertisment, nu îşi pregătesc temeinic, calitativ, discursul pentru intervenția radiofonică. Este necesară pregătirea în prealabil a subiectului care va fi prezentat, în direct sau înregistat, în caz contrar manifestându-se teama şi nesiguranța și „insecuritatea lingvistică" care distrag atenția moderatorilor. Am propus câteva instrumente pentru realizatorii de emisiuni informative şi de divertisment – venite din partea unui „om de radio", aşadar dinspre practică spre teorie.

Interviul radiofonic reprezintă un gen jurnalistic care a generat o mulțime de definiții axate pe elemente specifice. Oamenii de radio apelează adeseori la interviu, pentru credibilitate şi pentru a evita instalarea monotoniei pe frecvențe. În demersul de cercetare a presei radiofonice, observăm că discursul mediatic presupune o abordare complexă, iar ascultătorul este pus în centrul atenției. În organizarea radiofonică, rubricile sunt acele materiale periodice care au destinate spații fixe de emisie. Rubricile specializate sunt realizate pe baza unor planuri tematice sau sezoniere. Redactarea textului şi a *promo*-ului, muzica, utilizarea corectă a limbii, precizia alegerii cuvintelor şi a subiectelor, elementele paraverbale ale vocii sunt aspecte definitorii pentru reuşita rubricilor specializate.

În capitolul final al cercetării noastre, intitulat *Studiu pe Corpus*, ne-am îndreptat atenția asupra practicilor discursive din rubricile specializate şi am constituit un corpus pentru analiză semio-lingvistică din perioada 1.03.2019 – 20.05.2021, perioadă în care am monitorizat şapte posturi de radio, de impact diferit. Alegerea acestora s-a făcut în funcție de audiență, acoperire, ponderea emisiunilor informative, asumarea unui rol educativ. Am avut în vedere în studiul nostru o analiză semio-discursivă: abateri de la corectitudinea limbii, erori, repetiții, clişee, stridențe la nivel stilistic, discursul jurnalistului, elemente paraverbale etc. Toate analizele rubricilor au fost realizate din punct de vedere semio-discursiv.

Am efectuat peste 150 de ore de monitorizare audio şi am interpretat, sub aspect lingvistic, intervențiile verbale ale jurnaliştilor sau ale colaboratorilor posturilor respective. Corpusul care a stat la baza cercetării noastre este constituit din fragmente de discurs, unele publicate pe site-urile radiourilor, altele transcrise de noi. În funcție de segmentul în care fiecare post poate fi încadrat, am selectat un radio internațional – *RFI România*, un radio național de stat – *Radio România Actualități*, un radio național privat – *Rock FM*, un radio regional privat – *Viva FM*, un radio local privat – *Radio TOP* şi un radio online – *Radio USV*. Discursurile care au făcut obiectul analizei noastre au fost extrase din edițiile online ale rubricilor descărcate de pe site-uri.

Argumentele principale pentru selectarea acestor posturi au fost interesul manifestat de jurnaliştii lor vizavi de chestiuni legate de limba română şi importanța mesajului transmis, de cele mai multe ori cu rol educativ şi cultural. Am putut constata că jurnaliştii sunt interesați de aspectele limbii şi că îşi construiesc discursul pe baza normelor evaluative şi subiectiv- prescriptive (*RFI*) şi a normelor autoevaluative şi obiectiv-statistice (*RRA*). Un fapt important care reiese în urma investigației este interesul posturilor de radio pentru subiectele cu caracter educativ, manifestat cu precădere la *Rock FM*, *Viva FM* şi *Radio USV*, acolo unde am întâlnit norme evaluative, comunicaționale şi prescriptive. Prin studierea discursului rubricilor specializate, am avut posibilitatea să cercetăm fiecare nivel discursiv al posturilor care au constituit studiul de caz.

La capătul demersului investigativ putem realiza următoarea clasificare discursivă:

- radio internațional *RFI* – discurs preponderent informativ (subsegment narativ, descriptiv, argumentativ și educativ);
- radio național de stat *RRA* – discurs preponderent informativ (subsegment narativ, descriptiv, argumentativ și educativ);
- radio național privat *Rock FM* – discurs preponderent muzical (subsegment educativ şi argumentativ);
- radio regional privat *Viva FM* – discurs preponderent informativ (subsegment narativ, educativ şi argumentativ);

- radio local privat *Radio Top Suceava* – discurs preponderent informativ (subsegment persuasiv și moralizator – posibile valențe educative);
- radio online *Radio USV* – discurs preponderent informativ (subsegment educativ).

Concluzia la care am ajuns, la finalul acestei analize, este că ritmul discursiv (muzică, publicitate, mesaje informative) este extrem de important în radio, el fiind rezultatul structurării materialelor semiolingvistice difuzate.

În partea finală a analizei de corpus am ales discursul de tip interviu specializat pe unde intergalactice. Am selectat discursul astronauților din dorința de a acoperi o paletă cât mai mare de discursuri transmise pe unde radio (radio internațional, național, regional, local, online), iar pentru a atinge acest obiectiv am investigat alfabetul special NATO utilizat de astronauți. Interviul a fost analizat din punct de vedere semio-discursiv. Cercetarea a arătat că dialogul cu Stația Spațială Internațională este posibil prin intermediul radioului, iar interactivitatea şi interacțiunea socială sunt posibile chiar şi în aceste condiţii.

La începutul şi la finalul comunicării cu Stația Spațială Internațională este întrebuințat un limbaj specific, specializat (alfabetul special NATO): în contextul stabilirii legăturii se comunică prin alfabetul intenațional fonetic. Cele 26 de cuvinte cod din alfabetul fonetic al NATO sunt atribuite celor 26 de litere ale alfabetului englez în ordine alfabetică, după cum urmează: **A**lfa, **B**ravo, **C**harlie, **D**elta, **E**cho, **F**oxtrot, **G**olf, **H**otel, **I**ndia, **J**uliett, **K**ilo, **L**ima, **M**ike, **N**ovember, **O**scar, **P**apa, **Q**uebec, **R**omeo, **S**ierra, **T**ango, **U**niform, **V**ictor, **W**hiskey, **X**-ray, **Y**ankee, **Z**ulu. Aviatorii, controlorii de trafic, piloții, astronauții și cei de la sol care dirijează traficul aerian trebuie să se înțeleagă fară greșeli (care ar putea fi catastrofice), indiferent de limba pe care aceștia o vorbesc. Acest alfabet are menirea de a face ca interpretările diferite să fie reduse la minimum.

*

Perspectivele cercetării și orizonturi deschise de această teză:

Ne dorim ca investigația lingvistică realizată prin cercetarea noastră să impulsioneze elaborarea de noi studii; prin urmare, recomandăm această lucrare lingviştilor, specialiştilor în mass-media, profesorilor, doctoranzilor, studenților şi tuturor celor care manifestă un interes special față de discursul radiofonic. Această teză de cercetare în domeniul lingvisticii este o investigație aprofundată a discursului radiofonic şi a amplorii fenomenului comunicării mediatice prin presa radiofonică, prezentând diversele mărci discursive şi situaționale reperate pe undele radio.

Considerăm că ar fi interesant ca studiul lingvistic al segmentului radiofonic să fie investigat și dezvoltat în studii și cercetării ulterioare, care să îi sublinieze rolul marcant în cadrul comunicării mediatice eficiente.

REPERE BIBLIOGRAFICE

Studii de lingvistică generală și sociolingvistică

AMANDO, Alonso, 1982, Materie şi formă în poezie, Editura Univers, Bucureşti ARDELEANU, Sanda-Maria (coord.), 2009, Discours et images, Casa Editorială Demiurg, Iaşi

ARDELEANU, Sanda-Maria, 1997, *Repères et principes fondamenteux dans l'analyse du discours*, Editura Universității, Suceava

AUSTIN, John, 2005, *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Editura Paralela 45, Piteşti

AVRAM, Mioara, 1986, *Gramatica pentru toți*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti

BENVENISTE, Émile, 1966, *Problèmes de linguistique générale*, II, Éditions Gallimard, Paris BENVENISTE, Émile, 2000, *Probleme de lingvistică generală*, vol. I, Editura Universitas, Bucureşti

BOURDIEU, P., 1977, *L'économie des échanges linguistiques*, în: *Langue française*, no. 34 CHOMSKY, Noam, 1975, *Reflections on Language*, Panthen Books, New York

COȘERIU, Eugen, 1967, *Sistema, norma y habla*, în: *Teoría del lenguaje y lingüística general*, Segunda Edición, Ed. Gredos, Madrid

COȘERIU, Eugen, 1994, Lingvistica din perspectivă spațială şi antropologică, Editura Știința, Chişinău

COȘERIU, Eugeniu, 2004, *Teoria limbajului şi lingvistica generală. Cinci studii*, ediție în limba română de Nicolae Saramandu, Editura Enciclopedică, Bucureşti

COȘERIU, Eugeniu, 2009, *Omul şi limbajul său*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi

de SAUSSURE, Ferdinand, 1998, *Curs de lingvistică generală*, Editura Teora, Bucureşti

de SAUSSURE, Ferdinand, 2003, *Scrieri de lingvistică generală*, text stabilit şi editat de Simon Bouquet şi Rudolf Engler, cu colaborarea lui Antoinette Weil, traducere de Luminiţa Botoşineanu, Editura Polirom, Iaşi

DUBOIS, J., 1969b, *Lexicologie et analyse d'énoncé*, în: *Cahiers de lexicologie*, 60:115-126 DUMISTRĂCEL, Stelian, 2006, *Limbajul publicistic*, Institutul European, Iaşi

FOUCAULT, Michel, 1996, *Cuvintele şi lucrurile. O arheologie a ştiinţelor umane*, trad. de Bogdan Ghiu şi Mircea Vasilescu, Editura Univers, Bucureşti

GHEŢIE, Ion, 1982, *Introducere în studiul limbii române literare*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

GRAUR, Alexandru (coord.), 1972, *Introducere în lingvistică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti GRAUR, Alexandru, 1963, *Limba corectă*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti

GUŢU ROMALO, Valeria, 1972, *Corectitudine şi greşeală. Limba română de azi*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti

HJELMSLEV, Louis, 1942, *Langue et parole*, în: *Cahiers Ferdinand de Saussure*, 1967, publ. de Société Genevoise de Linguistique, Librairie Droz, Genève, p. 29-44

HJELMSLEV, Louis, 1997, *Essais linguistiques*, Editions Minuit, Paris

HOARŢĂ-CĂRĂUŞU, Luminiţa, 2005, *Pragmatica pronumelui*, Editura Cerni, Iaşi IORDAN, Iorgu (coord.), 1978, *Istoria lingvisticii româneşti*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

IVĂNESCU, Gheorghe, 1980, *Istoria limbii române*, Editura Junimea, Iaşi

JAKOBSON, Roman, 1964, *Lingvistică şi poetică*, în: *Probleme de stilistică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti

JAKOBSON, Roman, 1969, *Essais de linguistique générale*, tome I, Editions Minuit, Paris LIPPI-GREEN, Rosina, 1997, *English with an Accent*, New York, Routledge

MARGA, Delia, 2003, *Introducere în analiza discursului. Cu referire la istoria şi sfera publică*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca

MARTINET, André, 1970, *Elemente de lingvistică generală*, traducere şi adaptare de Paul Miclău, Editura Științifică, Bucureşti

MINUȚ, Ana-Maria, 2002, *Morfosintaxa verbului în limba română veche*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi

NAGY, Rodica, 2005, Sintaxa limbii române actuale. Unităţi, raporturi şi funcţii, Institutul European, Iaşi

OPREA, Ioan, NAGY, Rodica, 2002, *Istoria limbii române literare. Epoca modernă*, Editura Universității, Suceava

PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, 2003, Elemente de gramatică. Dificultăți, noi controverse, noi interpretări, Editura Humanitas, Bucureşti

RICOEUR, P., 1971, *The Model of the Text. Meaningful Action Considered as a Text*, în: *Understanding Social Inquiry*, edited by F. R. Dallmayr and Th. A. McCarthy, University of Notre Dame Press, London

ROBIN, R., 1973, *Histoire et linguistique*, Librairie Armand Colin, Paris

ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, 2005, *Analiza discursului. Ipoteze şi ipostaze*, Editura Tritonic, Bucureşti

SALA, Marius; VINTILĂ-RĂDULESCU, Ioana, 2001, *Limbile Europei*, Editura Univers enciclopedic, Bucureşti

SALA, Marius (coord.), 2001, *Enciclopedia limbii române*, Editura Univers enciclopedic, Bucureşti

SCHIFFRIN, Deborah, 1944, *Approaches to discourse*, Blackwell Publishers

SEGRE, Cesare, 1986, *Istorie, Cultură, Critică*, traducere de Ștefania Mincu, prefață de Marin Mincu, Editura Univers, Bucureşti

WITTGENSTEIN, Ludwig, 1991, *Tractatus logico-pshilosophicus*, Editura Humanitas, Bucureşti

Imaginar lingvistic

ARDELEANU, Sanda-Maria, 1998, Sur l'Imaginaire Linguistique des roumains, în: Limbaje şi comunicare, III, Expresie şi sens, Editura Junimea, Iaşi, p. 33-41

ARDELEANU, Sanda-Maria, 2000, *Dinamique de la langue et imaginaire linguistique*, Casa Editorială Demiurg, Iaşi

ARDELEANU, Sanda-Maria, 2006, *Imaginaire linguistique francophone*, Casa Editorială Demiurg, Iaşi

ARDELEANU, Sanda-Maria, 2007, *Une nouvelle réalité discursive: le «discours de l'intégration»*, în: *ANADISS*, III, Editura Universității Suceava, p. 11-18

ARDELEANU, Sanda-Maria, L'Imaginaire linguistique et l'interaction sujet / discours / dynamique linguistique, Maison des Sciences Humaines, Université d'Angers

BACHELARD, Gaston, 1943, L'air et les songes. Essai sur l'imagination du mouvement, Corti CESEREANU, Ruxandra, 2003, Imaginarul violent al românilor, Editura Humanitas, Bucureşti

COROI, Ioana-Crina, 2013, *Normele Imaginarului lingvistic în presa literară*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca

GRĂDINARIU, Angela, 2007, Fenomenul atracției paronimice în limba franceză, CE USM, Chişinău

HOUDEBINE, Anne-Marie, 1978, La variété et la dynamique d'un français régional. Etude phonologique, analyse des facteurs de variations à partir d'une enquête à grande échelle dans le département de la Vienne (Poitou). Thèse pour le doctorat d'Etat ès lettres et sciences humaines, coordonator André Martinet, Universitatea René Descartes Paris V

HOUDEBINE, Anne-Marie, 1982, „Norme, imaginaire linguistique et phonologie du français contemporain”, in *La norme, concept sociolinguistique*, Le Français moderne, 1, Paris, Cilf, p.42-51

HOUDEBINE, Anne-Marie, 1985, „Pour une linguistique synchronique dynamique”, in *La linguistique*, vol.21, Presses Universitaires de France, Paris, p.7-36

HOUDEBINE, Anne-Marie; BAUDELOT, Christian, 1986, „L'Imaginaire linguistique dans la communication mass-médiatique”, in *Enseignement et Médias, Colloque international de l'AUPELF*, Barcelona, Editura Didier, Paris, p.58-64

HOUDEBINE-GRAVAUD, Anne-Marie, 1988, *Langue et imaginaires*: *le français aujourd'hui*, Salon du livre, Genève

HOUDEBINE, Anne-Marie, 1990, „De la langue et des causalités”, in *La linguistique*, nr. 26, fasc.2, Presses Universitaires de France, Paris

HOUDEBINE-GRAVAUD, Anne-Marie, 1996, „L'Imaginaire linguistique et son analyse”, in

Travaux de Linguistique, n.7, Editura Universității din Angers, p.9-26

HOUDEBINE-GRAVAUD, Anne-Marie, 1998, L'Imaginaire linguistique: Questions au modele et applications actuelles, în: Limbaje şi comunicare, III, Expresie şi sens, Editura Junimea, Iaşi, p. 9-32

RASTIER, François, 2007, Conditions d'une linguistique des normes, în: SIOUFFI, Gilles, STEUCKARDT, Agnès (eds.), Les linguistes et la norme: aspects normatifs du discours linguistique, Peter Lang, Berne, p. 3-21

REY, Alain, 1983, *Norme et dictionnaires (domaine du français)*, în: *La norme linguistique*, Textes colligés et présentés par Édith Bédard et Jacques Maurais, Bibliothèque Nationale de Québec

SEBEOK, Thomas A., 2002, *Semnele: O introducere în semiotică*, Editura Humanitas, Bucureşti

Imaginar și mentalități

BACHELARD, Gaston, 1943, *Aerul şi visele. Eseu despre imaginația mişcării*, traducere de Irina Mavrodin, Editura Univers, Bucureşti

BOIA, Lucian, 2006, *Pentru o istorie a imaginarului*, traducere din franceză de Tatiana Mochi, Editura Humanitas, Bucureşti

BOIA, Lucian, 2011, *Istorie şi mit în conştiința românească*, Editura Humanitas, Bucureşti BUȘE, Ionel, 2005, *Filosofia şi metodologia imaginarului*, Editura Scrisul Românesc, Craiova BURGOS, Jean, 1988, *Pentru o poetică a imaginarului*, trad. de Gabriela Duda şi Michaela Gulea, Editura Univers, Bucureşti

CASSIRER, Ernst, 1994, *Eseu despre om. O introducere în filosofia culturii umane*, trad. de Constantin Coşman, Editura Humanitas, Bucureşti

DURAND, Gilbert, 1997, *Structurile antropologice ale imaginarului*, trad. de Marcel Aderca, Editura Univers, Bucureşti

DURKHEIM, Émile, 1989, Répresentations individuelles et répresentations collectives, în: Revue de Métaphysique et de Morale, p. 293-297

JUNG, C. G., 1996, *Psihologie şi alchimie*, Editura Teora, Bucureşti

Le GOFF, Jacques, 1991, *Imaginarul medieval*, trad. de Mariana Rădulescu, Editura Meridiane, Bucureşti

MOSCOVICI, Serge, 2010, *Psihologia socială*, trad. de Anca Verjinsky, Editura Ideea Europeană, Bucureşti

NEȚ, Mariana, 2005, Lingvistica generală, semiotică, mentalități: O perspectivă de filosofie a limbajului, Institutul European, Iaşi

NICOARĂ, Simona, NICOARĂ, Toader, 1996, *Mentalități colective şi imaginar social*, Presa Universitară Clujeană / Mesagerul, Cluj-Napoca

SARTRE, Jean Paul, 1940, *L'imaginaire*, Editions Gallimard, Paris SECA, Jean-Marie, 2008, *Reprezentările sociale*, Institutul European, Iaşi

WUNENBURGER, Jean-Jacques, 1991, *L'imagination, PUF, „Que sais-je?"*, Paris WUNENBURGER, Jean-Jacques, 2001, *La vie des images*, 2-e éd., Presses Universitaires de Grenoble

Comunicare şi discurs mediatic

BAKENHUS, Marbert, 1998, *Radioul local. Ghid practic pentru jurnalişti*, Editura Polirom, Iaşi

BALABAN, Delia, 2009, *Comunicarea mediatică*, Editura Tritonic, Bucureşti

BECIU, Camelia, 2009, *Comunicare şi discurs mediatic*, Editura Comunicare.ro, Bucureşti BERTRAND, Claude-Jean (coord.), 2001, *O introducere în presa scrisă şi vorbită*, traducere coordonată de Mirela Lazăr, Editura Polirom, Iaşi

CATHELAT, Bernard, 2005, *Publicitate şi societate*, Editura Trei, Bucureşti CHELCEA, Septimiu, 2009, *Psihosociologie aplicată. Publicitatea*, Editura Polirom, Iaşi COMAN, Mihai (coord.), 2009, *Manual de jurnalism*, Editura Polirom, Iaşi

COMAN, Mihai, 1999, *O introducere în sistemul mass-media*, Editura Polirom, Iaşi CORJAN, I. C., 2004, *Mass-media şi publicitate*, Editura Universității, Suceava DINU, Mihai, 2000, *Comunicarea*, Editura Științifică, Bucureşti

DOBRESCU, E. M., 1998, *Sociologia comunicării*, Editura Victor, Bucureşti

DOBRESCU, P., BÂRGAOANU, A., 2002, *Putere fără contraputere*, Editura All, Bucureşti DRĂGAN, Ioan, 1996, *Paradigme ale comunicării de masă*, Editura Șansa, Bucureşti FISKE, J., 1987, *Television Culture*, Methuen, London

FISKE, J., 2003, Introducere în ştiinţele comunicării, Polirom, Iaşi

FLOREA, Ligia-Stela, 2011, *Gen, text şi discurs jurnalistic*, Editura Tritonic, Bucureşti FOUCAULT, Michel, 1966, *Les mots et les choses*, Editions Gallimard, Paris

HAAS, Michael H., UWE, F., ZIMMER, G., 2001, *Radio Management*, Editura Polirom, Iaşi HABERMAS, J., 1983, *Cunoaştere şi comunicare*, Editura Politică, Bucureşti

HABERMAS, J., 1998, *Sfera publică şi transformarea ei structurală*, Editura Univers, Bucureşti

HARTLEY, John, 1999, *Discursul ştirilor*, Editura Polirom, Iaşi

IORGA, Nicolae, 1999, *Istoria presei româneşti*, Editura Muzeului Literaturii Române, Bucureşti

IVANOV, Carmen, 2013, *Șase saşi în şase saci*, Editura Favorit, Bucureşti

JEANNENEY, Jean-Noël, 1997, *O istorie a mijloacelor de comunicare*, Institutul European, Iaşi

JOANESCU, Irene, 1989, Radioul modern. Tratarea informației şi principalele genuri informationale, Editura All Educational, Bucureşti

KELLNER, Douglas, 2001, *Cultura media*, Institutul European, Iaşi

KUNCZIK, Michael, ZIPFEL, Astrid, 1998, *Introducere în ştiința publicisticii şi a comunicării*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

MAINGUENEAU, D., 2007, *Analiza textelor de comunicare*, trad. de Mariana Șovea, Institutul European, Iaşi

MATTELART, Armand, MATTELART, Michelle, 2000, *Istoria teoriilor comunicării*, Editura Polirom, Iaşi

McLUHAN, M., 1975, *Galaxia Gutenberg*, Editura Politică, Bucureşti McLUHAN, M., 1997, *Mass-media sau mediul invizibil*, Editura Nemira, Bucureşti

McQUAIL, Denis, 1994, *Mass Comunication Theory*, ediția a 3-a., Sage Publications, London McQUAIL, Denis, 1999, *Comunicarea*,

Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti MUCCHIELLI, Alex, 2001, *Les sciences de l'information et de la communication*, Hachette, Paris

MUCCHIELLI, Alex, 2015, *Arta de a comunica. Metode, forme şi psihologia situațiilor de comunicare*, trad. de Giuliano Sfichi, Gina Puică şi Marius Roman, Institutul European, Iaşi

PÂRVU, I., 2000, *Filosofia comunicării*, Editura Facultății de Comunicare şi Relații Publice David Ogilvy, Bucureşti

PETCU, Marian, 2000, *Tipologia presei româneşti*, Institutul European, Iaşi POP, Doru, 2002, *Introducere în teoria media*, Editura Dacia, Cluj-Napoca

POPA, Florentina, 2009, *Verbal şi paraverbal în discursul radiofonic*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi

QUÉRÉ, Henri, 1998, *Le cliché: pour ou contre*, în: *Le cliché*, texte reunite de Gilles Mathis, Presse Universitaire du Mirail, Toulouse, p. 101-112

RĂDULESCU, Corina, 2009, *Comunicare şi protocol*, Editura Universității din Bucureşti ROȘCA, Luminița, 2002, *Formarea identității profesionale a jurnaliştilor*, Editura Polirom, Iaşi

RUBEN, Brent D., 1979, Intrapersonal, Interpersonal and Mass Communication Processes in Individual and Multi-Person System, în: GUMPERT, Gary, CATCART, Robert (eds.), Inter-Media, Oxford University Press, New York

RUSSEL, Thomas J., LANE, Ronald W., 2003, *Manual de publicitate*, Editura Teora, Bucureşti

RUSU-PĂSĂRIN, G., 2012, *Comunicarea radiofonică. Provocările prezentului*, Editura Tritonic, Bucureşti

STĂNCIUGELU, Irina, 2014, *Teoria comunicării*, Editura Tritonic, Bucureşti TEODORESCU, Ana-Maria, 2012, *Dialogul ca modalitate discursivă mediatică – Privire sintetică*, Editura Universității din Bucureşti

TRACIUC, Vasile, 1997, *Jurnalism radio*, Editura Polirom, Iaşi

UNGUREANU, Elena, 2008, *Discursul în procesul comunicării*, Editura Ars Docendi, Bucureşti

VASILESCU, Andra, 2005, *Tipuri de discurs – dialogul*, în: *Gramatica limbii române. Enunțul*, II, Editura Academiei Române, Bucureşti

WALTERS, Roger, 1988, *Broadcast Writing. Principles and Practice*, Random House, New York

Analiza discursului

ARDELEANU, Sanda-Maria et alli, 2007, Le discours en action étude théorique et pratique sur la discursivité, CE USM, Chişinău

ARDELEANU, Sanda-Maria, COROI, Ioana-Crina, 2002, *Analyse du discours. Eléments de théorie et pratique sur la discursivité*, Editura Universității Suceava

BRATU, Florian, 2009, *Les déguisements du Je*, în: ARDELEANU, Sanda-Maria (coord.),

Discours et images, Editura Demiurg, Iaşi

DUCROT, Oswald, 1972, Dire et ne pas dire. Principles de sémantique linguistique, Editions Hartmann, Paris

FAIRCLOUGH, Norman, 2001, Critical Discourse Analysis as a Method in Social Scientific Research, în: WODAK, Ruth, MAYER, Michael (eds.), Methods of Critical Discourse Analysis, Sage, London

FAIRCLOUGH, Norman, 2001, *The dialectics of discourse*, în: *Textus*, vol. XIV, No. 2, p. 231-242

GUILHAUMOU, J., MALDIDIER, D., 1990, De nouveaux gestes de lecture ou le point de vue de l'analyse de discous sur le sens, în: Discours et archive, ed. J. Guilhaumou et al., Mardaga, Liège

JAROWSKI, Adam, COPLAND, Nikolas, 2000, *The Riscourse Reader*, Routledge

KEBRAT-ORECCHIONI, Catherine, 2001, Les actes du langage dans le discours. Théorie et fonctionnement, Editions Nathan, Paris

LEMKE, J. L., 1985, Ideology, Intertextuality, and the Notion of Register, în: BENSON, J. D., GREAVES, W. S. (eds.), Systemic Perspectives on Discourse, Ablex, Norwood, NJ

MAINGUENEAU, D., 1976, Initiation aux méthodes de l'analyse du discours. Problème et perspectives, Editions Hachette, Paris

MAINGUENEAU, D., 1987, *Nouvelles tendances en analyse du discours*, Editions Hachette, Paris

MAINGUENEAU, D., 1991a, L'Analyse du discours. Introduction aux lectures de l'archive, Editions Hachette, Paris

MAINGUENEAU, D., 1991b, *L'Enonciation en linguistique française*, Editions Hachette, Paris

MAINGUENEAU, D., 1995, Présentation. Langages 117, în: Les Analyses du discours en France, p. 5-11

MAINGUENEAU, Dominique, 2007, *Analiza textelor de comunicare*, trad. de Mariana Șovea, Institutul European, Iaşi

MAINGUENEAU, Dominique, 2007, *Discursul literar. Paratopie şi scenă de enunțare*, trad. de Nicoleta Loredana Moroşan, Institutul European, Iaşi

POPA, Diana, GÂȚĂ, Anca, 2008, Discurs şi interacțiune verbală în spațiul public românesc, University Press, Galați

ROBIN, R., 1973a, *Histoire et linguistique*, Librairie Armand Colin, Paris

ROBIN, R., 1973b, *Langage et idéologie*, în: *Le mouvement social*, 85, p. 3-11

ROVENȚA-FRUMUȘANI, Daniela, 2005, *Analiza discursului. Ipoteze şi ipostaze*, Editura Tritonic, Bucureşti

SĂLĂVĂSTRU, C., 1995, *Logică şi limbaj educațional*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

STOICA-CONSTANTIN, Ana, 2004, *Creativitatea pentru studenți şi profesori*, Institutul European, Iaşi

van DIJK, Teun A., 1998, *Critical Discourse Analysis*, Sage Publications

van DIJK, Teun A., 2014, *Discourse and Knowledge. A Sociocognitive Approach*, Cambridge University Press

VIGNAUX, Georges, 1988, Le discours, acteur du monde: énonciation, argumentation et cognition, Editions OPHRYS, Paris

Semiotică

CORJAN, I. C., 2004, *Semiotica limbajului publicitar. Textul şi imaginea*, Editura Universităţii Suceava

COTEANU, Ion, WALD, Lucia (coord.), 1981, *Semantică şi semiotică*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

ECO, Umberto, 1982, *Tratat de semiotică generală*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti

ECO, Umberto, 1988, *Le signe*, Editions Labor, Paris

GREIMAS, A. J., 1975, *Despre sens. Eseuri semiotice*, Editura Univers, Bucureşti MARCUS, Solomon (ed.), 1985, *Semnificaţie şi comunicare în lumea contemporană*, Editura Politică, Bucureşti

MICLĂU, Paul, 1977, *Semiotica lingvistică*, Editura Facla, Timişoara MORRIS, Ch., 1946, *Signs, language and behaviour*, Prentice Hall, New York

PIERCE, Charles Sanders, 1990, *Semnificaţie şi acţiune*, Editura Humanitas, Bucureşti PIERCE, Ch. S., 1966, *Collected Papers of Charles Sanders Pierce*, ed. by Ch. Hartshorne, P. Weiss şi A. W. Burks, Harvard University Press, Cambridge, Mass.

SCÂNTEIE, Mihaela, 1996, *Introducere în semiotică*, Editura Pygmalion, Piteşti

SEBEOK, Thomas A., 2002, *Semnele: o introducere în semiotică*, Editura Humanitas, Bucureşti

Dicționare şi enciclopedii

BIDU-VRĂNCEANU, Angela, CĂLĂRAŞU, Cristina, IONESCU-RUXĂNDROIU, Liliana, MANCAŞ, Mihaela, PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, 2001, *Dicționar general de ştiințe ale limbii*, Editura Științifică, Bucureşti

CIORĂNESCU, Alexandru, 2002, *Dicționarul etimologic al limbii române*, Editura Saeculum I.O., Bucureşti

DUCROT, O., SCHAEFFER, J. M., 1996, *Noul dicționar enciclopedic al ştiințelor limbajului*, trad. de Anca Măgureanu, Viorel Vişan, Marina Păunescu, Editura Babel, Bucureşti

CHARAUDEAU, Patrick, MAINGUENEAU, Dominique (coord.), 2002, *Dictionnaire d'analyse du discours*, Seuil, Paris

GRAUR, Alexandru, 1982, *Dicţionar al greşelilor de limbă*, Editura Republicii Socialiste România, Bucureşti

GREIMAS, Algirdas Julien; COURTÉS, Joseph, 1994, *Sémiotique. Dictionnaire raisonné de la théorie du langage*, I. Hachette, Paris

NAGY, Rodica, 2015, *Dicționar de analiză a discursului*, Institutul European, Iaşi

PETCU, Marian, 2014, Dicționar enciclopedic de comunicare şi termeni asociați, Editura C.H. BECK, Bucureşti

ROBERT, Paul, 1996, *Dicționar de sociologie*, Le Nouveau Petit Robert, Dictionnaire Le Robert, Paris

SĂNDULESCU, Al., 1998, *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti

THEODORSON, G. A., THEODORSON, A. G. (eds.), 1970, *A Modern Dictionary of Sociology*, Methuen, New York

VINTILĂ-RĂDULESCU, Ioana (coord.), 2005, *DOOM – Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române,* ediția a II-a revăzută și adăugită, editura Univers Enciclopedic, București

Surse on-line

CHARAUDEAU, Patrick, 1994, *Le contrat de communication de l'information médiatique*, în: *Le Français dans le monde*, numéro spécial, juillet 1994, Editions Hachette, Paris, disponibil la: http://www.patrick-charaudeau.com/Le-contrat-de-communication-de- l.html

CHARAUDEAU, Patrick, 2009, *Identité linguistique, identité culturelle: une relation paradoxale*, în: LAGARDE, Christian (ed.), *Le discours sur les langues d'Espagne*, Presses universitaires de Perpignan, p. 21-38, disponibil la: http://www.patrick-charaudeau.com/Identite-linguistique-identite.html

HOUDEBINE-GRAVAUD, Anne-Marie, 2015, *De l'imaginaire linguistique à l'imaginaire culturel*, în: *La linguistique*, vol. 51 (1), p. 3-40, disponibil la: https://www.cairn.info/revue-la-linguistique-2015-1-page-3.htm

REY, Alain, 1972, *Usages, jugements et prescriptions linguistiques*, în: *Langue francaise*, no. 16, *La norme*, p. 4-28, disponibil la: https://www.persee.fr/doc/lfr_0023- 8368_1972_num_16_1_5701

TREADGOLD, Terry, *Cultural Studies, Critical Theory and Critical Discourse Analysis: Histories, Remembering and Future*, disponibil la http://www.linguistik- online.com/14_03/threadgold.html

file:///C:/Users/Iulia/Desktop/Creatie%20publicitara.pdf, consultat pe 23.06.2021 file:///C:/Users/Iulia/Desktop/curs5-com-satelit.pdf, Curs comunicații prin satelit, vizualizat pe 2.07.2021, ora 10.00.

http://caieteleechinox.lett.ubbcluj.ro/?p=3620, consultat la 1.03.2021, ora 13.10

http://www.romania-actualitati.ro/, vizualizat pe 20.06.2021, ora 13:00 http://www.space-awareness.org/media/booklets/files/SpaceCareers_SpaceAwareness_Booklet_Romanian_red. pdf, vizualizat pe 5.07.2021, ora 12:09

http://www.srr.ro/istoric_societatea_romana_de_radiodifuziune-11855, vizualizat pe 12.02.2021, ora 14.06

https://idsi.md/textul-si-textele, consultat la 15.07.2021.

https://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2998, consultat pe 13.07.2021

https://presshub.ro/author/constantin-rudnitchi/, vizualizat pe 15.07.2021, ora 10.00. https://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%98tirea_de_radio, consultat la 17.05.2021

https://ro.wikipedia.org/wiki/Alfabetul_fonetic_NATO, vizualizat pe 6.07.2021, ora 14:15

https://ro.wikipedia.org/wiki/Astronaut, vizualizat pe 2.07.2021, ora 12:00

https://ro.wikipedia.org/wiki/Radio_France_Internationale, vizualizat de 3.05.2021, ora 14.09

https://ro.wikipedia.org/wiki/Radio_Rom%C3%A2nia_Actualit%C4%83%C8%9Bi, vizualizat pe 16.06.2021, ora 15.08

https://ro.wikipedia.org/wiki/Radio_TOP_Suceava, vizualizat pe 6.06.2021, ora 16:10.

https://ro.wikipedia.org/wiki/RFI_Rom%C3%A2nia, vizualizat pe 15.07.2021, ora 12.09.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Rock_FM, vizualizat pe 20.05.2021, ora 15:10
https://ro.wikipedia.org/wiki/Societatea_Rom%C3%A2n%C4%83_de_Radiodifuziune, vizualizat pe 12.02.2021, ora 13.00.

https://scientia.ro/tehnologie/39-cum-functioneaza-lucrurile/105-cum-functioneaza- radioul.html, 4.07.2021, ora 15:00

https://www.communicationtheory.org/lasswells-model/

https://www.descopera.ro/stiinta/9033952-fata-intunecata-a-meseriei-de-astronaut, vizualizat pe 2.07.2021, ora 18:10

https://www.paginademedia.ro/2020/12/mihai-morar-podcast-fain-si-simplu/, consultat pe 12.04.2021

https://www.podfest.ro/program/#up, consultat pe 1.02.2021, ora 15.09 https://www.revistasinteza.ro/studiu-ires-romanii-si-muzica-preferintele-muzicale-ale-

romanilor, vizualizat pe 21.06.2021, ora 16:07

https://www.scribd.com/doc/54420881/Jurnalism-Radio, vizualizat la 17.05.2021

https://www.scribd.com/document/350962148/Jurnalism-radio-pdf, vizualizat pe 14.03.2021, ora 14:05

https://www.scribd.com/document/35947748/Publicitate-si-societate vizualizat pe 22.06.2021, ora 9:00

https://www.scribd.com/document/486487301/Tipologia-posturilor-de-radio-doc, vizualizat pe 7.01.2021, ora 14.06

https://www.scrigroup.com/diverse/jurnalism/Interviul-radiofonic73253.php, vizualizat pe 19.04.2020, ora 13.05

https://www.storyboardthat.com/ro/space-words/statia-spatiala-internationala, vizualizat pe 4.07.2021, ora 13:14.

www.radio.usv.ro, vizualizat pe 3.06.2021, ora 18:20

www.usv.ro, vizualizat pe 4.06.2021, ora 10:28

www.vivafm.ro, vizualizat pe 6.06.2021, ora 13:20

Iulia Sîrghi-Covalciuc este asistent universitar doctor la Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Cu un masterat în Semiotica limbajului în mass-media și publicitate, din 2014 este trainer de dicție la Casa de Cultură a Studenților din Suceava, unde susține cursul de radio-dicție, fiind unul dintre cei mai cunoscuți moderatori de radio și coordonator al radio USV. În perioada 2012-2015, a realizat emisiunea TV Se întâmplă la USV, la postul BUCOVINA TV REGIONAL.

A participat la conferințe științifice, stagii de perfecționare și a colaborat în diverse proiecte naționale și internaționale din domeniile științelor comunicării și media. În perioada 2016-2019 a fost consilier de imagine în cadrul Departamentului de Relații Publice, Comunicare și Imagine al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

În prezent este redactor-șef și practică jurnalismul radio la postul regional Viva FM.

„Se spune prin popor că oamenii care se trezesc dis-de-dimineață sunt cei care se bucură mult de viață! Echipa Radio USV e mereu matinală deci, trageți voi concluziile. Sunt o bucovineancă hotărâtă, sensibilă și vorbăreață, deseori agit lucrurile la radio. Microfoanele de la USV mi-au fost aproape la bine și la greu. Ador cuvintele și îmi place muzica veselă. Am avut marea șansă să mi se întâmple unul din lucrurile în care am crezut – Radio USV. Sunt coordonatorul echipei Radio USV și am grijă ca în redacția USV să existe un echilibru: între pasiunea studentului pentru radio, între timiditate, emoții și curaj!”

UNIVERSITAS CLAUDIOPOLITANA
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ

ISBN: 978-606-37-2037-6